

UPOKOJENEC

GLASILO BANOVINSKEGA DRUŠTVA DRŽAVNIH IN SAMOUPRAVNIH UPOKOJENCEV ZA DRAVSKO BANOVINO

št. 8.

Ljubljana, dne 30. avgusta 1938.

Leto III.

Uredništvo in uprava: Wolfova ulica št. 10. Izhaja enkrat mesečno.

Buren izredni občni zbor društva državnih in samoupravnih upokojencev v Mariboru

Na zahtevanje po pravilih določenega števila članov je predsedstvo mariborskega društva državnih samoupravnih upokojencev sklicalo izredni občni zbor za 31. dan julija 1938. ob 9. uri dopoldne v mali dvorani Narodnega doma v Mariboru z dnevnim redom:

„Razprava o združitvi mariborskega in ljubljanskega društva državnih in samoupravnih upokojencev.“

Zaradi živahne agitacije, ki se je vršila od dne sklica do dne občnega zbora, je bilo zanimanje za izredni občni zbor tako veliko, da je bila dvorana ob 9. uri dopoldne že skoro napolnjena, vendar za sklepčnost še ni bilo zadostnega števila članov in je zato predsedstvo začelo zborovanje pol ure po napovedani uri, to je ob pol 10. uri dopoldne. Dasi je predsednik, ki je odstopil baje je že 23. julija, zopet svoj odstop preklical, je predsedoval občnemu zboru podpredsednik gospod **Vrbnjak**, ki je najprej pozdravil došle člane, pojasnil vzrok sklicanja izrednega občnega zbora in nato pozdravil tudi velikega župana v p. in bivšega senatorja dr. Ploja in delegata ljubljanskega društva vl. sv. **dr. Fr. Vidica** in ravnatelja **Antona Spendeta**.

Za pozdrav se je zahvalil **dr. Vidic** in izročil zborovalcem pozdrave ljubljanskega društva. Izjavil je, da sta se delegata z veseljem udeležila izrednega občnega zbora, dasi ljubljansko društvo ni prejelo posebnega pismenega vabila, temveč sta sledila le javnemu vabilu v listih, ker nista malenkostna in ne gledata toliko na formalnosti, temveč v prvi vrsti na stvar in na interese vseh upokojencev. Rad bi bil razjasnil stališče svojega društva o glavni točki dnevnega reda in razpršil različne dvome in predsodke mariborskih članov, toda g. predsednik mu

je izjavil, da ne sme govoriti drugega nego izročiti pozdrave, češ, da je policija prepovedala govor ljubljanskemu delegatu.

Ta ukrep predsednikov so nekateri zborovalci sprejeli z nejevoljo in z ugovori, tako da je prišlo že takoj v začetku zborovanja do ostrega prerekanja in burnih prizorov. Predsednik je pojasnil, da se je ljubljanskemu društvu poslalo pismeno povabilo, nakar sta delegata izjavila, da do njunega odhoda iz Ljubljane povabilo društvu ni dospelo. Vabilo je došlo 4. avgusta. Nato je predsednik načel debato o glavni točki dnevnega reda in podelil besedo **g. Josipu Purkhartu** kot predlagatelju in iniciatorju izrednega občnega zbora in združitve obeh društev ter glavnemu poročevalcu.

G. Purkhart je v daljšem govoru utemeljeval svoj predlog in svoje sedanje nastopanje slično, kakor je to že izrazil v svojem članku, naslovljenem članom mariborskega društva in objavljenem v zadnji številki „Upokojenca“. Polemiziral je z vsebino letaka, ki so ga nasprotniki združitve izdali anonimno s podpisom „Člani in odborniki društva“. Govornik je pobijal trditev letaka, da je v nevarnosti premoženje mariborskega društva, da je v nevarnosti posmrtni sklad in da bi bilo po združitvi otežkočeno poslovanje mariborskega društva, ter je dejal, da je ravno narobe resnica, ker je odbor ljubljanskega društva podal izjavo in je to izjavo potrdil in odobril njegov redni občni zbor, da ostane takó premoženje mariborskega društva, kakor njegov posmrtni sklad nedotaknjen, da se bo notranje poslovanje vršilo kakor doslej in da bo zunanje delovanje olajšano, ne pa oteženo. Ker je prišlo med pristaši in nasprotniki združitve do ostrih kontro-

verz, ki so mestoma grozile preiti celo v dejanske spopade — čul se je celo klic po nožu! — je prosil delegat ljubljanskega društva **dr. Vidic** besedo za kratko izjavo. Dejal je: Ker vidimo, da so duhovi silno razburjeni in ker nočemo biti mi vzrok ali povod za spore in prepire zborovalcev, izjavljam lojalno, da se radevolje umakneva in zapustiva zborovanje.

Predsednik je temu ugovarjal in prosil delegata, naj ostaneta na zborovanju. Delegata sta zahtevi predsednikovi ugodila.

Po govoru **g. Purkharta** je dobil besedo odbornik **g. Koudelka**, ki je čital svoje že prej sestavljeno poročilo in se izkazal za odločnega nasprotnika združitve. Hvalil je koristno delo mariborskega samostojnega društva, pri čemer je ponovno s posebnim povdarkom naglašal besedo **samostojnost**, in skušal ironizirati delo in uspehe ljubljanskega društva. Za njim je dobil besedo **g. podpolkovnik Cvirn**, ki je v odločnem in temperamentnem govoru priporočal združitve obeh društev ter dokazal, da je le v skupnem delu uspeh in da se je le od složnega dela nadejati koristnih rezultatov. Posebej je glede posmrtnega sklada omenil, da se bo mariborski posmrtni sklad sčasoma sam likvidiral, ker bodo zavarovanci pomrli, naraščaja pa ne bo. Nato je dobil besedo **železniški uradnik g. Senčar**, ki je tudi čital že pripravljeno poročilo, v katerem se je odločno izražal zoper združitve. Ko je navajal nekaj številčnih podatkov, so se čuli izmed zborovalcev klici: Saj Vi tega ne veste in Vi tega niste sami napisali, temveč Vam je poročilo sestavil nekdo drug in Vam naročil, da ga prečitate. Nastal je med zborovalci silen hrup, ugovori so se množili, tako da je govornikov glas utonil v splošnem nemiru in hrupu.

G. nadučitelj Čonč se je v kratkem govoru odločno zavzel za združitev obeh društev in pravtako se je **davčni eksekutor g. Berger** čisto na kratko izjavil za združitev. Tudi **g. Križan** je v daljšem govoru priporočal združitev in pozival zborovalce, naj glasujejo za predlog. Oglasil se je za besedo **g. kapetan Novak**, ki je z odločnimi in jasnimi besedami in razlogi plediral za združitev obeh društev in pojasnjeval koristi, ki bi jih prinesel tak sklep. Končno je izrazil svoje nezadovoljstvo, da predsednik ni dopustil besede delegatu ljubljanskega društva, da bi ta imel priliko pojasniti stališče svojega društva in ovreči očitke in neresnice že prej omenjenega letaka. Dejal je, da je mnenja, da v tem vprašanju ne odloča predsednik, temveč občni zbor, na katerega apelira, naj zahteva, da se ljubljanskemu delegatu podeli beseda. Občni zbor je po večini temu predlogu pritržil in g. predsednik je obljubil, da bo podelil besedo ljubljanskemu delegatu na koncu debate.

Besedo je dobil **g. nadzornik Tomažič**, ki se je zgražal nad nemirnostjo in nad nekulturnim nastopanjem nekaterih članov ter je obžaloval, da je sploh prišel na ta občni zbor, češ, da je prišel prvič, pa da bi gotovo ne bil prišel, če bi bil vedel, na kak način se bo vodila debata in kako bodo nastopali posamezni zborovalci. Izrekel se je za združitev in priporočal, naj glasujejo za predlog. Javil se je še **g. Čeh**, ki je v silno temperamentnem govoru nasprotoval združitvi in izražal dvom v resničnost obljub, oziroma o tem, ali se bodo dane obljube tudi izpolnile.

Za tem govornikom je predsednik končno podelil besedo delegatu ljubljanskega društva **dr. Vidicu**, ki je izvajal nekako takole:

Od nekdanj so slovenski voditelji in politiki sanjali o združenju Sloveniji. Šele svetovna vojna, oziroma njej sledeči prevrat je vsaj deloma uresničil te sanje, ker smo v novi državi bili nekaj časa združeni v enotnem upravnem telesu v Pokrajinski upravi za Slovenijo. Nesrečna centralistična vidovdanska ustava, ki je hotela zabrisati vse zgodovinske in narodne meje in znake je to slovensko celoto zopet razrušila s tem, da je ustvarila 33 oblasti s samostojnimi oblastnimi odbori in tako tudi Slovenijo razdelila na dve oblasti, na Mariborsko in Ljubljansko. Oblastni odbori so sicer koristno delovali, ker so predstavljali neke vrste

avtonomijo, kar je dokaz, kako se lahko z avtonomijo pospešuje in podpira napredek naroda. Toda ta aparat je bil predrag in ustvaritev banovin nas je zopet združila v eno upravno enoto, sedanjo Dravsko banovino. Psihološko razumemo, kako je to bolelo Maribor, ker je izgubil svoje veliko županstvo, ali pomisliti je treba, da se morajo lokalni interesi podrediti skupni narodni koristi. In ali je res potrebno, da se ravno mi Slovenci, ki nas je najmanj v državi, cepimo in delimo v Štajerce, Primorce, morda še v Prekmurce — in „proklete“ Kranjce? In ironija usode je hotela, da sta prišla na današnje zborovanje kot delegata ljubljanskega društva — ne dva Kranjca, temveč — dva Štajerca, eden iz gornje in drugi iz dolnje Savinjske doline.

Predsednik je pri tem opominjal govornika, naj se omejuje v svojem govoru, in zaradi tega je govornik repliciral samo še na nekatere točke iz prejšnje debate. Dejal je: Eden izmed govornikov je trdil, da je mariborsko društvo izposlovalo pomnožitev železniških voženj za polovično ceno. Ta trditev potrebuje malo pojasnila. Res je, da so vsa društva upokojencev gojila to željo in pošiljala svoje vloge na ministrstvo, toda odziva ni bilo. Šele ko je šla delegacija, v katero sta poslala zagrebško društvo svojega podpredsednika **podpolkovnika Jambreca**, ljubljansko društvo pa govornika, se je posrečilo v razpravljanju z namestnikom generalnega direktorja izposlovati to novo ugodnost, da se je število pomnožilo na 24. Seveda so si vsa društva lastila to zaslugo in tako tudi mariborsko društvo. Isti govornik se je v debati norčeval iz neuspehov glede odprave kuluka. Nato je dejal dr. Vidic, da se morda ni nikdo toliko ukvarjal s tem vprašanjem in ga tako resno preštudiral, kakor prav on. Uporabila se je vsaka prilika, da bi se ministrstvu dokazala krivica, ki se godi s kulukom posebno v dravski banovini. Imeli smo že obljubo ministra, da se ta krivica popravi. Toda minister je odstopil in obljuba je ostala neizpolnjena. Pomisliti pa je treba, da se mora v to svrhu izpremeniti zakon o samoupravnih cestah in da je pri vladi težko doseči izpremembo zakona, ako to ni vladi v prid. Sicer pa je vzdrževanje cest z uvedbo cestnega fonda postavljenost na drugo podlago in če bo treba, se bo moralo delo začeti iznova. Govornik je repliciral tudi na dvome, ali bo ljubljansko društvo izpolnilo dane obljube, in

na trditve, da se sploh ne ve, kakšno stališče zavzema ljubljansko društvo k temu vprašanju. Odločno je naglašal, da je to stališče ljubljanskega društva povsem jasno izraženo v sklepu občnega zbora, ki ga je objavil „Upokojenec“, in zato ne more biti o tem nobenega dvoma več. Zdi se mu, kakor da so nekateri gospodje okuženi z germaniskim duhom, ki se je povzpел do trditve, da je pogodba le krpa papirja. Mi pa mislimo, da je dogovor in pogodba sveta stvar in, če je sklenjena med možmi, mora tudi dana beseda veljati.

Sklicevati se na neuspehe kot razlog proti združitvi obeh društev je več nego smešno. Upokojenci nimajo nikakega sredstva v rokah, s katerim bi mogli **prisiliti** vlado, da usliši njihove prošnje in ustreže njihovim željam. Oni imajo samo **moralno silo**, ki jim jo daje število organiziranih članov, in čim več nas bo v enem društvu, tem večji bo ta moralni pritisk in s tem večjim povdarkom bo moglo društvo staviti vladi svoje zahteve in poskušati, da izvaja njihovo izpolnitev. Prišel bo pa tudi še čas, ko nas bo vlada vendar potrebovala in tedaj se bomo morali postaviti na stališče: kdor nas ne pozna, tega tudi mi ne bomo poznali; in v tem zmislu bomo uravnali svoje postopanje, kadar pride čas skupščinskih volitev. Ker ta čas ni več daleč, je tembolj potrebno, da se enotno organiziramo in skupno nastopamo, ker bo le tedaj naš nastop vpoštevanja vreden. Če naših zahtev ne bomo dosegli pred volitvami, jih tudi po volitvah ne bomo.

Rad bi Vam pojasnil še marsikaj in razčistil še marsikatero vprašanje, toda čas poteka in naložena mi je omejitev govora. Glavne točke sem pojasnil tako, da ne more biti več dvoma o njih. Siliti pa ne maramo nikogar, ker se k ljubezni ne more nikogar siliti. Odkrito smo povedali svoje mnenje, razložili tudi svoje namere, vi pa glasujte, kakor Vas je volja!

Nato je predsednik podelil besedo zadnjemu govorniku podpredsed. profesorju **dr. Jakobu Žmavcu**. Tudi ta govornik ja zavračal in odklanjal delitev in cepljenje v „Štajerce“ in „Kranjce“ ter je povdarjal, da smo vsi eno. Vendar se mu je navidezno tožilo, da bi se odrekel samostojnosti mariborskega društva, češ, da je društvo nesebično, požrtvovalno in uspešno delovalo, da ni bilo nikdar pritožb zoper njegovo poslovanje, in zato ne ve razloga, zakaj bi moralo društvo izvršiti nekak harakiri nad seboj in samo

sebe uničiti. Priporočal je torej, da ostani društvo samostojno in da deluj naprej tako, kakor doslej, da pa je sicer za vsako skupno in složno delovanje.

Ker so se med njegovim govorom oglašali različni klici, ki so pozivali, naj se preide na glasovanje, je po tem zadnjem govoru predsednik odredil glasovanje. Gospod podpolkovnik **Cvirn** je predlagal, da se glasuje „per acclamationem“. Predsednik pa ni vpošteval njegovega

predloga in je v velikem hrupu in nemiru odredil nekako imensko glasovanje s tem, da so prihajali člani k predsedstveni mizi in tam izjavljali, ali so za združitev ali proti njej. Čuli so se celo klici: „Mi hočemo vedeti, kdo so naši sovražniki“. Ker je nemir in hrup naraščal, je nastala splošna zmešnjava; končno je predsednik izjavil, da v takih razmerah glasovanje ni mogoče, in je zborovanje zaključil brez rezultata.

Odprto pismo

g. poštenu nadsvetniku M. Vrbnjaku, poslevodečemu podpredsedniku društva jugoslovenskih državnih in samoupravnih upokojencev v Mariboru.

V zmislu § 17 pravil Vašega društva ste bili na zahtevo 43 članov primorani sklicati izreden občni zbor z edino točko: Združitev mariborskega društva z ljubljanskim.

Primorani ste tudi bili povabiti delegate ljubljanskega društva.

Takoj ob začetku zborovanja ste izjavili, da smeta ljubljanska delegata samo pozdraviti občni zbor, ne pa tudi govoriti, in to po nalogu policijske uprave!?

Seveda je ta Vaša izjava povzročila bučne proteste pri večini zborovalcev. Šele proti koncu občnega zbora ste pod pritiskom glasnih protestov zborovalcev dali besedo tudi ljubljanskemu delegatu vl. sv. dr. Vidicu.

Če je policijska uprava res prepovedala, da ljubljanska delegata ne smeta govoriti na občnem zboru, ste s tem pač grešili proti naročilu policijske uprave. Brez dvoma pa je policijska uprava Vas samo opozorila, da ljubljanski delegatje **ne morejo staviti predlogov in glasovati**, kar je samo ob sebi umevno že po določilih zakona o zborovanjih.

Podpisani tajnik ljubljanskega društva Vam je v obraz povedal, da mu ne pustite govoriti, ker se bojite, da bi Vaši člani izvedeli resnico in da bi se predvsem ovrgli argumenti, navedeni v tisknem letaku, ki se je dostavil vsem Vašim članom tik pred občnim zborom. Ta famozni letak ima naslednjo vsebino:

„Članom društva državnih in samoupravnih upokojencev v Mariboru.

Na zahtevo nekaterih članov našega društva je sklican izredni občni zbor,

ki bo v nedeljo, dne 31. julija ob 9. uri dopoldne v mali dvorani Narodnega doma.

Pogovorili se bomo o morebitni združitvi našega društva z ljubljanskim društvom upokojencev na podlagi pogojev, ki so objavljeni v junijski številki „Upokojenca“.

Tam stavljeni pogoji pa so za naše članstvo, ki je isti predlog za združitev že trikrat soglasno zavrnilo, nesprejemljivi.

1. Kdor namreč noče ali ne more plačevati predlagane za 100% večje članarine;

2. kdor noče spraviti članov posmrtninskega sklada ob njihove težko plačane prispevke;

3. kdor noče otežkočiti posredovanja za naše člane pri centralnih oblastvih;

4. kdor noče podkopati našega socialno ugledno poslujočega društva;

5. kdor noče, da bi se mu članarina že uradno odtegovala od njegovih skromnih prejemkov in

6. kdor noče naših društvenih prihrankov v znesku 40.000.— Din lahkomišno spravljati v nevarnost — ta tudi 31. VII. **ne bo** glasoval za združitev z ljubljanskim društvom.

Zato pridite na izredni občni zbor in glasujte brez izjeme za samostojnost in enakopravnost našega društva, ki je vedno delovalo za dobrobit upokojencev.

Zlasti pa vabimo vas člane posmrtninskega sklada na ta shod, ker so vaši interesi z zgoraj omenjenim predlogom najbolj ogroženi.

Na svidenje!

Člani in odborniki društva državnih in samoupravnih upokojencev in upokojenk v Mariboru.

Menda ni treba posebne bistroumnosti, da se ugame, kdo je iniciator tega famoznega letaka.

K točki 1:

V čem obstoja to grozno 100% povišanje članarine?

Dosedanja mesečna članarina mariborskega društva v znesku 1.— Din bi se zvišala na 2.— Din; mariborska avtonomna podružnica pridrži zase dosedanjo članarino in odstopa ljubljanski centrali od vsakega člana povišek 1.— Din. Za ta dinar pa bi člani mariborske podružnice prejeli društveno glasilo „Upokojenec“, ki si ga vsi želijo in zaradi katerega ste se ravno Vi že pogajali z ljubljanskim društvom. List izhaja mesečno. Dobivali bi pa brezplačno tudi prijave za prejetje draginskih doklad in deležni bi bili vseh osebnih intervencij pri ljubljanskih centralnih oblastvih, ki bi jih opravljala centrala brezplačno, medtem ko morajo sedaj člani mariborske podružnice za svoje pismene intervencije plačevati predpisane kolke ali takse.

Pripominjam, da znaša članarina pri vseh ostalih banovinskih društvih najmanj 3.— Din. Tudi dosedanja članarina pri našem društvu znaša 3.— Din. Da pa se omogoči fuzija obeh društev, se je na zadnjem občnem zboru našega društva soglasno sklenilo, da se zniža v primeru združitve članarina na 2 Din, da ne bi bilo razlike v članarini in da se ne bi s tem uganjala umazana konkurenca.

K točki 2.:

Vi prav dobro veste, gospod nadsvetnik, da se glasi sklep našega občnega zbora, da ostane tudi po morebitni fuziji posmrtni sklad mariborskega društva **nedotaknjen**, kakor tudi vse ostalo premoženje in delovanje, torej last bodoče avtonomne mariborske podružnice.

K točki 3 in 4:

Že ovrženo s pojasnilom pod točko 1, oziroma 2.

K točki 5.

Ta točka obsega demagoško lažljivo trditev. Naši člani plačujejo prostovoljno svojo malenkostno članarino in brez dvoma bi Finančna direkcija vsak tak predlog kot nezakonit odklonila. Res je, da je na sestanku delegatov banovinskih društev v Zagrebu enkrat neko banovinsko društvo predlagalo tak način plačevanja članarine. Toda ta predlog je bil **odklonjen**. Vi pa se niste sramovali slučajno stavljeni predlog izrabiti za demagoško agitacijo in ste previdno zamolčali,

da delegatje banovinskih društev takega predloga niso sprejeli.

K točki 6:

Tudi trditev te točke je ovržena že v pojasnilu k točki 2.

Tako torej izgledajo Vaši argumenti proti združitvi — same neresnice, izvzemši točko 1, pri kateri pa je previdno zamolčano, da bi bil vsak član mariborske podružnice za skromni povišek članarine za 1.— Din, bogato odškodovan in da bi torej bili na dobičku člani mariborske podružnice, ne pa ljubljansko društvo.

Naj tudi citiram zadnji del članka v „Slovenskem domu“ z dne 2. avgusta t. l., ki se glasi.

„Nasprotniki fuzije pa so zopet s svoje strani dokazovali, da je ravno mariborsko društvo dosedaj največ storilo za upokojence (?!), da se je organizacija v Mariboru samo zaradi tega tako lepo razvila, ker je samostojno nastopila in da je mariborsko društvo tudi lastnik lepega posmrtninskega fonda, v katerem je 40.000.— Din. Zadnji argument je bil morda najbolj učinkovit, ker je med zborovalci dosegla druga skupina največ privržencev (?).“

Do končne odločitve pa vendarle ni prišlo, in sicer največ zaradi tega, ker je nastopilo toliko govornikov, da so zborovalci utrujeni od vsega tega začeli zborovanje še pred glasovanjem trumoma zapuščati. Tako so se sicer mariborski upokojenci v srcu odločili proti fuziji z ljubljansko organizacijo, niso pa še imeli prilike, da to tudi javno izpovedó.“

Dopisnik tega članka ne more biti da-leč ob Vas, g. nadsvetnik. Argument, ki je imenovan kot najbolj „učinkovit“ v tem članku, je dodobra ovržen v zgornjih pojasnilih.

§ 24 pravil Vašega društva se glasi:

„V slučaju razpusta društva po oblastvih ali zaradi prostovoljnega razdruženja pripada vse društveno premoženje sličnemu društvu v Mariboru. Premožnje upravlja zadnji odbor do končne izročitve. Če se pa ne ustanovi slično društvo, se društveno premoženje po vnovčenju inventarja porazdeli med najrevnejše članice.“

V primeru fuzije bi bila torej avtonomna podružnica po vsej logiki in zakonitih predpisih slična sedanjemu društvu, oziroma naslednica, saj bi se Vaše društvo ne razpustilo in ne razdružilo, temveč samo preustrojilo v avtonomno podružnico.

Neresnično je tudi tendenčno poročilo v „Slovenskem domu“, ker zborovalci niso začeli trumoma zapuščati zborovanja, temveč je odšlo le kakih pet ali šest oseb, ki so bili ozlovoljeni zaradi edinstvenega zborovanja. Glasovanje je bilo prekinjeno, ker je večina zahtevala, da se glasuje z vzklikom in ker je bilo očitno, da bi velika večina glasovala za fuzijo. Vi ste se tega ustrašili ter ste zaključili občni zbor pred koncem glasovanja med vsestranskimi protesti zborovalcev. To je resnica, vse drugo lažljivo zavijanje.

Po zborovanju sem vas opozoril na to, da bi se brez dvoma mariborski posmrtni sklad, ki bi ostal nedotaknjen in samostojen, samo okreplil, ker bi najbrže precejšnje število naših društvenih članov pristopilo k posmrtnemu skladu mariborske podružnice. Saj marsikateremu bolj konvenira plačevanju za vsak smrtni primer po 1.— Dinar, kakor to predvideva vaš posmrtni sklad, medtem ko plačujejo člani našega posmrtnega sklada mesečno fiksno članarino 10.— Din. In kaj ste Vi na to odgovorili?

„To ravno nočemo, ker bi potem naši revnejši člani z nizkimi pokojninami mo-

rali za več posmrtnih primerov pri večjem številu članstva posmrtnega sklada več plačevati.“ Na moje vprašanje: „Kaj pa, če bi se prijavili k Vašemu posmrtnemu skladu še ostali člani Vašega društva, ki jih je nad 1800, medtem ko ima vaš posmrtni sklad samo nekaj 100 članov?“ — ste odgovorili: „Pa jih ne sprejmemo!“ Na tako argumentiranje pač ni mogoč noben protiargument in je torej popolnoma pravilno prerokoval g. podpolkovnik Cvirn, ki je v svojem nad vse stvarnem in temperamentnem govoru plediral za združitev, Vašemu posmrtnemu skladu prej ali slej žalosten konec.

Pravilno se konča v „Večerniku“ z dne 1. avgusta objektivno in resnično pisan članek: ... „Bil je neparlamentaren, mučen občni zbor...“ — in temu ste predsedovali Vi, gospod nadsvetnik.

Resnica, ta ljuba hčerka božja, je jokaje zbežala od „članov in odbornikov društva državnih in samoupravnih upokojencev in upokojenk v Mariboru“, ki so zagrešili tak neresničen, demagoški letak, in pobegnili od njih v deveto deželo.

Anton Špendè, tajnik banovinskega društva državnih in samoupravnih upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani.

Misli po izrednem občnem zboru društva državnih upokojencev v Mariboru in o njem

Sicer je vesel in dober znak, da se je na izrednem občnem zboru v Mariboru pokazalo toliko borbenosti, energije in korajžje, vendar se mora na drugi strani z žalostjo ugotoviti, da način debate in nastopanje posameznih zborovalcev ni bilo na višini in ni ustrezalo dostojnosti in časti državnih upokojencev.

V vsakem upokojencu bi morali videti umerjenega, dozorelega in prečiščenega moža, ki je zadostil svoji službeni in družabni dolžnosti in sedaj v miru uživa sadove svojega dela in zadovoljno prebija večer svojega življenja. Na mariborskem izrednem občnem zboru pa se je pokazal tak fanatizem, taka strast in rekli bi lahko — taka podivjanost, da v resnici ni bila vredna stanu državnih upokojencev in da si ne moremo misliti, da je vse to izviralo iz golega, lastnega prepričanja in hotenja, temveč, da so bile vmes druge sile, ki so vplivale na posamezne zborovalce in jih podžigale in ščuvale v njihovi strasti. Dokaz za to nam je znani letak, ki so ga izdali nasprotniki združitve mariborskega in ljubljanskega društva. Argumenti in razlogi, ki se navajajo v tem letaku, pa so tako žalostni, da zaslužijo očitno pomilo-

vanje in obsodbo vseh resnih in treznih upokojencev.

Izmed vseh točk letaka se je držala resnice samo prva točka, ki pa je bila podana v taki obliki, da je zopet z obliko pokazala vso strast in — zlobo nasprotnikov združitve. Ta točka se namreč tiče povišanja članarine za 1.— din na mesec. Povzročitelji letaka namreč niso kratko povedali, da bi se članarina povišala za 1.— din mesečno, temveč so to izrazili z besedami „100% povišanje članarine“, gotovo z namenom, da bi pri članih na prvi pogled vzbudili strah, kako veliko bo to povišanje in kako težko bi ga zmogli mariborski člani. V resnici pa je to povišanje tako malenkostno in bi bila protidajatev tolika, da bi mariborski upokojenci nikakor ne bili oškodovani.

Ne moremo si misliti, da bi nobeden izmed upokojencev, ki nima naročenega dnevnika, ne kupil v teku meseca kdaj kako številko slovenskega časopisa, za katero mora plačati najmanj 1.— din. V tem listu najde dnevne novice, senzacije in tudi politične-„race“ ki že tisti dan niso resnične, drugi in tretji dan pa so gotovo že brez pomena in pozabljene. V „Upokojencu“ pa bi člani našli za tisti dinar raz-

ne članke, pojasnila, navodila in nasvete, ki se vsi tičejo samo upokojencev in ki imajo zanje trajno vrednost, tako da je „Upokojenec“ zanje gotovo večje vrednosti kakor navadni dnevni časopis.

Vse druge točke letaka so **neresnične** in brez vsake podlage. Odkrito rečeno, čuditi se moramo, s kako vztrajnostjo in doslednostjo, ki bi bila vredna boljšega predmeta, ponavljajo nasprotniki združitve vedno ene in iste stvari, dasi smo jim že dokazali, da niso resnične in dasi to lahko čitajo črno na belem v našem listu. Čudimo se drznosti in trdovratnosti, s katero servirajo nasprotniki združitve mariborskim članom trditve, da je v nevarnosti premoženje društva, da je v nevarnosti posmrtni sklad in njegovi prihranki, da je v nevarnosti samostojno poslovanje društva itd. In vendar smo jim črno na belem pisali in tiskali ter javno povedali, da vse to ni res, **temveč da ostane takó društveno premoženje, kakor posmrtni sklad in interno poslovanje z vsemi socijalnimi ustanovami in priredbami nedotaknjeno** in da se v to ljubljansko društvo sploh ne mara vmešavati, temveč da **želi samo enotnega nastopa na zunaj in povečanje moralne sile tega nastopa.**

Pa pridejo zopet nasprotniki združitve in zabrenkajo na prijateljske in složnostne strune ter pravijo, da so tudi oni za skupni nastop in da se tak nastop vrši

tudi lahko, ako društvo ohrani svojo toliko hvalisano in ljubljeno samostojnost. Nekaj pa ti nasprotniki združitve previdno zamolčijo ali pa se ognejo bistvene točke kakor mačka vrele kaše. Oni namreč ne povedo, da se skupnih nastopov mariborsko društvo tudi pred sklepom glede banovinskih društev **ni moglo udeleževati**, ker ni zmoglo stroškov za udeležbo svojega delegata pri raznih skupnih intervencijah. Vzrok tega pa je bila premajhna članarina. Članarine pa zopet niso hoteli in nočejo povišati, ker so z nizko članarino najlažje uganjali umazano konkurenco in vabili člane, češ, pri nas plačujete samo 1.— din članarine in vendar dosežemo uspeh za uspehom! Povedali pa niso, **da so ti uspehi pavovo perje, s katerim so se kitili!** Kdor pa trezno presoja ta moment, si mora reči, kaj mi pomaže nizka članarina, ako društvo ž njo ne more delovati tako, kakor bi bilo potrebno.

To se nam je zdelo potrebno poudariti, da bodo tudi tisti, ki se še vedno dajo slepiti s takimi frazami, lahko spregledali, ako hočejo. Jasno pa se je povedalo, da ljubljansko društvo nikogar ne sili, da bi se združil ž njim in da bo hodilo dalje svojo pot in delalo za interese, prosphe in zboljšanje gmotnega položaja upokojencev ali samo ali pa združeno z mariborskim društvom.

Izredni občni zbor društva upokojencev v Mariboru

V Mariboru se je dne 31. julija t. l. dopoldne vršil izredni občni zbor društva državnih upokojencev, ki je bil sklican na zahtevo članstva. Na dnevnem redu je bilo vprašanje spojitve mariborskega društva z banovinskim društvom v Ljubljani v enotno društvo državnih upokojencev za celo dravsko banovino. To vprašanje je postalo sedaj zaradi bližajočih se državnozbornih volitev vse bolj pereče, kajti jasno je, da le enotna, velika in močna organizacija zamore zastopati težnje drž. upokojencev s tistim podarkom, ki je potreben za dosego uspeha. Kljub jasnosti te organizatorične zahteve je pa večina odbora mariborskega društva ponovno zavzela v vprašanju priključitve in spojitve obeh društev odklonilno stališče in podpredsednik gosp. Vrbnjak, ki je vodil občni zbor, je uporabil vsa sredstva, ki mu jih je nudil njegov predsedniški položaj, da z nasiljem onemogoči miren in stvaren potek zborovanja in da prepreči svobodno glasovanje, ki naj bi bilo neoviran izraz volje večine članstva za priključitev ali proti njej.

Okrog 300 navzočih članov je nazorno pokazalo veliko zanimanje članstva za

to vprašanje in velika večina onih govornikov, ki so govorili za priključitev, je jasno dokazala, da je večina navzočega članstva za spojitve obeh društev v enotno banovinsko društvo.

To dejstvo se je pokazalo že takoj v početku zborovanja, ni pa bilo po volji večini mariborskega društvenega odbora in predsedniku Vrbnjaku, kateremu po tem spoznanju pač ni preostalo drugo kakor to, da z nasiljem poskuša preprečiti glasovanje. V tej nameri je g. Vrbnjak od vsega začetka vodil občni zbor tako, da so vsi njegovi ukrepi izzvali najhujše proteste članstva in njegov nasilni nastop kot predsednik je izzval splošno obsodbo in ogorčenje.

Potek tega občnega zbora je bil v vsakem oziru neparlamentaren in medsebojna, burna obračunavanja nikakor niso bila v čast drž. upokojencem.

Da pa je predsednik pristransko in nasilno vodil občni zbor, za to služijo sledeči neovrgljivi dokazi:

1. Predsednik je proti določbi pravil imenoval za zapisnikarja svojega ožjega pristaša in somišljenika, g. Koudelko, ne

pa odborovega tajnika g. Ogorelca, ki po čl. 16 društvenih pravil mora sopedpisati zapisnik, ne pa g. Koudelka.

2. Za overovatelja zapisnika je imenoval 2 člana, svojega somišljenika, namesto, da bi prepustil članstvu, da stavi tozadevne predloge.

3. Na občni zbor sta bila povabljeni 2 člana ljubljanskega društva, katera je predsednik pač pozdravil, je pa takoj dostavil, da smeta samo poslušati, ne smeta pa govoriti in jima tudi ni hotel podati besede za pojasnila, katera je zahtevalo članstvo. To pristransko postopanje predsednika je izzvalo burne proteste in šele po dolgem prerekanju se je g. Vrbnjak udal in je podelil besedo g. vladnemu svetniku dr. Vidicu, ki je nato v kratkem, stvarnem in jedrnatem govoru prepričevalno osvetlil potrebo priključitve in je bilo njegovo pojasnilo burno aklamirano.

4. Po končani splošni debati je predsednik Vrbnjak odredil poimensko glasovanje, kar pa je povzročilo burne proteste večine članstva in podpolkovnik Cvirn je takoj stavil predlog, da se naj glasuje z vzklikom, predsednik pa tega predloga niti na glasovanje ni dal in je vztrajal na poimenskem glasovanju. Zaradi te nasilnosti je pa nastal v dvorani takšen hrup, da glasovanja ni bilo mogoče izvršiti. To priliko je pa porabil predsednik za to, da je občni zbor kratkomalo zaključil. S tem pa je preprečil glasovanje.

Jasno je, da odloča o načinu glasovanja občni zbor sam, ne pa predsednik. Da pa je predsednik Vrbnjak kljub konkretnemu predlogu g. Cvirna vztrajal na poimenskem glasovanju, je nasilje, ki ga članstvo z ogorčenjem zavrača.

V poteku debate je kot prvi govornik g. Purkhart še enkrat pojasnil svoj članek v „Upokojencu“ št. 7, v katerem je posebno porazno vplivala ugotovitev, da ostane mariborsko društvo drž. upokojencev brez priključitve popolnoma izolirano in da upokojenci le v veliki organizaciji zamorejo nekaj doseči. Ti dve neovrgljivi dejstvi, ki si jih je večina članstva takoj osvojila, tvorita pač tisto os, okrog katere se suče celotno vprašanje priključitve.

Sledili so še govorniki gg. Cvirn, Novovak, Tomažič in drugi, ki so se vsi v istem smislu izražali za priključitev. Naravnost mučno pa je vplival govor gosp. Koudelke, ki je z zelo ponesrečenim in neumestnim ironiziranjem članka hotel gospoda Purkharta smešiti, kar se

mu pa ni posrečilo, ker je večina članstva njegova izvajanja ogorčeno zavrnila. Gospod Koudelka se je povzpел tudi do smeje trditve, da je mariborsko društvo drž. upokojencev doseglo za upokojence velik uspeh 24 voženj na železnici. To trditev je pa takoj kot neresnično ovrigel delegat ljubljanskega društva g. dr. Vidic. Slično usodo so doživela tudi dolgovezna izvajanja g. Senčarja.

Večina odbora je poslala vsemu članstvu tudi poseben letak!

Nestvarna, demagoška vsebina tega letaka je tako očitna, da ne potrebuje posebnih dokazov za to, da so vse trditve iz trte zvite in da ne prenesejo objektivne in stvarne kritike. Jasno pa je posebno to, da Posmrtni sklad nima nobene neločljive vezi z mariborskim društvom in v slučaju priključitve društva lahko mirno posluje naprej kot samostojna ustanova. Saj takšnih posmrtnih

ninskih skladov zamorejo upokojenci ustvariti tudi več in kjerkoli hočejo, ker jim to pravico daje regulativ zavarovalnega zakona.

Slej ko prej pa stoji velika večina mariborskega društva upokojencev na stališču, da nikdar ne more in noče prepustiti odločitve v tako važnem vprašanju, ki v živo zadeva interese vseh upokojencev, sedanjemu odboru, ki se v svoji ozkosrčnosti in okamenelosti nazorov še ni mogel povzpeti na bolj širokogrudno tolmačenje želja članstva in se ni mogel prilagoditi zahtevam sedanjega časa in večini članstva, ki kategorično izjavlja, da bo tudi preko odbora našla pota, da bo prihodnji občni zbor lahko mirno in brez pritiska nesposobnega odbora izvedel glasovanje.

V Mariboru, 4. avgusta 1938.

podpolkovnik v p. Fr. Cvirn.

Članom „Društva jugoslovanskih državnih in samoupravnih upokojencev v Mariboru“

Pod tem naslovom je v številki 167 „Večernika“ 26. julija 1938 izšel članek, v katerem se odbor v naslovu imenovanega društva stavi na zatožno klop, češ, da se ne zaveda svoje dolžnosti in odgovornosti, da prikriva članom dejansko stanje društva, ki da je prišlo lani (s pretrganjem zveze z „banovinskimi društvi“) v kritičen položaj, v zagato, iz katere, da ga more rešiti edino to, da postane podružnica ljubljanskega društva upokojencev.

Poslednje zahtevata tudi dva člana v „Upokojencu“ (od 24. 6. in 26. 7. 1938), ker da mariborsko društvo „malo ali nič ne pomeni,“ — („doba njegovega obstoja so izgubljena leta“) — in da je le izraz nesloge in razcepljenosti Slovencev in to „zaradi ozkosrčnega naziranja in užaljenega samoljublja posameznikov“.

Ali so ti očitki upravičeni, naj razsodi jo člani po sledečih dejstvih :

Stojita si nasproti predvsem dve načeli:

Ljubljančani hočejo na vsak način uveljaviti načelo, sprejeto od takozvanih banovinskih društev: v vsako banovino samo eno društvo upokojencev; to sme pri oblastvih posredovati za upokojence.

Mariborčani pa uveljavljajo načelo: upokojenci smejo kot svobodni državljani snovati društva za medsebojno pomoč, kjer in kolikor jih smatrajo za potrebno.

In nikdo jim ne more in ne sme kratiti pravice intervenirati pri oblastvih za skupne interese in za koristi posameznikov.

Kakor so nedvomno pretirani nadaljni sklepi delegatov „banovinskih“ društev (dne 15. junija 1937), da naj državna oblast odredi, da mora biti vsak upokojenec član „banovinskega“ društva in da naj finančne direktije odtegujejo članarino od penzije, kjer to sklenu občni zbor, ravnotako neutemeljeno je gornje načelo.

Kajti prva naloga vseh upokojeniških društev je zbrati vse upokojence v organizacijo. To lažje izvršijo manjša, agilna, razmeram prirojena društva, kakor pa velike organizacije. Vse te organizacije, velike in majhne, pa morajo najti primeren način skupnega nastopanja za skupne interese. In kdor si lasti pravico, da zastopa skupne koristi vsega upokojenstva, ne sme odbiti nobene organizacije, ker to pomeni cepljenje upokojenskih sil od zgoraj.

Priznati treba to, kar je: vsa upokojenska društva so enakopravna, osnovana na istih zakonih, nastala iz potrebe upokojencev po medsebojni vzajemni pomoči. In nobeno društvo, niti skupina več društev ne more in ne sme drugim kratiti pravice do obstoja in delovanja. Tudi naše mariborsko društvo je nastalo iz potrebe, iz sile razmer.

Po razhodu društva upokojencev za Slovenijo v Mariboru se je namreč osnovala tu podružnica ljubljanskega društva. Ta pa ni mogla razviti uspešnega dela in se je zato kmalu razšla. Zato je v začetku l. 1933. začelo delovati sedanje samostojno društvo upokojencev v Mariboru. To zbira v svoj delokrog predvsem državne in samoupravne upokojence vseh slojev in kategorij, ki so do takrat nemo in apatično resignirani stali ob strani in fatalistično prenašali svojo usodo. Trudi se nadalje za splošno izboljšanje položaja upokojencev in zato, da dokaže, da se z združenimi močmi da tudi težka usoda najbednejših vsaj nekoliko omiliti.

To nalogo samostojno mariborsko društvo upokojencev od 1933. leta — kolikor je to v človeških močeh — ugodno vrši.

Zbralo je v svojih vrstah do 1. avgusta 1937. leta članov 1859 (svoječasna podružnica ni imela nikdar niti 200). 10. januarja 1938 je imelo društvo 1945 članov, katero število se je do 3. avgusta 1938 znižalo na 1863, torej ima še vedno štiri člane več kot pred enim letom.

Kaj je društvo od svoje ustanovitve storilo za svoje člane, to vedó samo prizadeti člani in društvena pisarna. Vsej javnosti pa lahko sporočimo, da je do konca leta 1937. razdelilo društvo blizu 19.000.— din podpor in izplačalo (od leta 1935. 35.400.— din posmrtnine, katera vsota se je do danes gotovo že dvignila na 47.000.— din, tako, da je izplačalo v celoti okoli 66.000.— din posmrtnine in podpor.

Ako so delegatje „banovinskih“ društev 15. julija 1937 smatrali za primereno, društvo tolikih članov in takšnega socialnega delovanja, (ki je povrh od oktobra 1933. leta vneto z njimi sodelovalo in prispevalo k skupnim stroškom!) samo zaradi šabloniziranja društvenega delovanja upokojencev izključiti iz svoje srede, ker noče in (zaradi velikega števila res revnih članov) ne more žrtvovati svoje samostojnosti in na mah postati podružnica ljubljanskega društva, moremo mi to obžalovati, toda zabraniti jim takšnega pojmovanja tovariškega sodelovanja med upokojenci ne moremo.

Naš odbor je spričo tega sicer bil neljubo iznenaden, toda v zagato, v stisko in kritičen položaj naše društvo zaradi tega ni prišlo. Naše notranje delo gre v celoti neovirano naprej. Ako pa bodo banovinska društva za vse upokojence kaj pridobila, bodo tega sigurno deležni tudi vsi naši člani, ne da bi moralo društvo za to eno paro žrtvovati. Ovirati pa nas ne mo-

re nikdo na merodajnih mestih nastopati tudi z lastnimi vlogami, ako bi smatrali to za koristno. Zato pa je popolnoma neupravičeno iz te izključitve izvajati nujnost združitve našega društva z ljubljanskim kot njegova podružnica. Saj ponuja enotno nastopanje v vseh skupnih zadevah naše društvo Ljubljani že leta sem. To je namreč jedro vseh soglasnih sklepov na naših občnih zborih, „da smo za najtesnejše bratsko sodelovanje v Ljubljani“. Sloga Slovencev, enotnost upokojencev dravske banovine je tu, ki se da pri obojestranski dobri volji v kratkem času še poglobiti. Mnenja smo namreč, da je kljub samostojnosti mariborskega društva, kojega delokrog se razteza tudi čez vso dravsko banovino, mogoče doseči oblastno dovoljenje, da postaneta oba posmrtninska sklada pristopna članstvu obeh društev in da člani mariborskega društva, ki to želijo, lahko dobivajo „Upokojenca“. Za to oboje nikakor ni potrebna takojšnja izpremenitev našega samostojnega društva v podružnico.

Iz tega razloga vztrajamo neomajno na stališču, da radi nemotenega nadaljevanja svojega dela naše društvo mora ohraniti svojo samostojnost. Iz tega razloga tudi odklanjamo vsa pogajanja za takšno združitev, ki zahteva izpremembo našega društva v podružnico ljubljanskega. Kajti avtonomija, ki jo ponujajo nameravani mariborski podružnici je brezpomembna, ker je trajno ne more nikdo zjamčiti. Podružnica je namreč podvržena pravilom skupnega društva, katera lahko občni zbor vsak čas izpremeni v škodo podružnice. Izjavljamo pa, da smo vedno pripravljene pogajati se za skupno delovanje na podlagi enakopravnosti obeh društev, oziroma pripravljene za bratsko sodelovanje v označenih treh ozirih.

To pojasnilo smo bili dolžni dati slovenski javnosti in našim članom, o katerih smo prepričani, da ve velika večina ceniti delovanje svojega društva in da bo za to tudi nadalje vedno in povsod zvesto in trdno stala na braniku svoje samostojnosti.

Za odbor: **Žmave** s. r.

Dostavek uredništva.

Da dokažemo svojo objektivnost in vsestransko pripravljenost smo lojalno priobčili gornji članek odbora mariborskega društva državnih upokojencev, dasi ta odbor trdovratno in „neomajno“ vztraja na odklonitvi združitve z našim društvom. Iz ostalih člankov današnje številke „Upokojenca“ bodo čitatelji razvideli, kako

prazne in neutemeljene so trditve mariborskega odbora in s kako trmo se oklepa samostojnosti mariborskega društva, dasi se je že tolikokrat poudarjalo, da bi ta samostojnost ostala v notranjem poslovanju nedotaknjena. Najznačilnejše je naslednje mesto v članku mariborskega odbora: „Naše notranje delo gre v celoti neovirano naprej. **Ako pa bodo banovinska društva za vse upokojence kaj pridobila, bodo tega sigurno deležni tudi vsi naši člani, ne da bi moralo društvo za to eno paro žrtvovati.**“ To je „punctum saliens“, okoli katerega se vrti, kakor se zdi, ves spor. Gospodje v mariborskem odboru bi radi bili deležni

uspehov banovinskih društev, ne bi hoteli žrtvovati kaj za dosego teh ciljev. Kako se imenuje tako stališče, naj presodijo naši čitatelji sami, ker nočemo uporabiti dotičnega izraza. Enako pa je to stališče vsem tistim, ki se sploh nočejo organizirati v nobenem društvu in samo čakajo, da jim drugi izvojujejo boljšo usodo.

Vsa zatrjevanja o bratskem sodelovanju in o skupnem delu so torej le gola fraza, ker se pri takem naziranju mariborskega odbora ne da oživotvoriti. Kakšna pa bo zatrjevana „neomajnost“ mariborskega odbora, pa bo pokazala bodočnost in o tem bodo odločali člani mariborskega društva, ne pa samo njegov odbor.

Članom Društva jugoslovanskih državnih in samoupravnih upokojencev(k) v Mariboru

Dne 31. VII. 1938 je imelo naše društvo izredni občni zbor z dnevnim redom: Razpravljanje in sklepanje o združitvi našega društva z ljubljanskim na osnovi pogojev, ki so bili objavljeni v junijski številki „Upokojenca“.

Potek in konec tega občnega zbora je razviden iz tozadevnih časopisnih poročil. Ker se je ta občni zbor po „zaslugi“ predsedovatelja zaključil tik pred glasovanjem, zato se bo seveda moral sklicati še en izreden občni zbor, na katerem se bo glasovanje izvršilo in se bo s tem pokazala volja članov za združitev ali proti njej. Prihodnji izredni občni zbor je po mojem mnenju smatrati za nekako nadaljevanje občnega zbora z dne 31. VII. 1938, zato bi ga moral sklicati predsednik. Toda on tega ni storil, zakaj odbor je na seji dne 3. t. m. o zadevi izrednega občnega zbora sklenil: a) drugi podpredsednik g. dr. Žmave ter odbornika g. Smerdu in Kramer bodo spisali članek, ki bi naj pobijal trditve v mojem članku ter navedel razloge, ki govore proti združitvi. Ta članek bi se naj objavil v „Upokojenca“; b) nato bi se izvolil pododbor kakih treh članov, ki bi naj stopil v stik s pododborom ljubljanskega društva. Pododbor bi razpravljala o pogojih za združitev; c) šele potem bi se sklical izredni občni zbor (— kdo ga bo doživel? —).

Namen tega sklepa ni težko uganiti. Zato bodo žalibog morali zopet člani stopiti v akcijo.

Pri razmotrivanju vprašanja združitve so podpisanega večkrat napadali in to dejanje se nadaljuje. Zato sem bil primoran v objektivno informacijo članov še enkrat izpregovoriti par besed v „Upokojenca“.

Moj spis v julijski številki „Upokojenca“ se lahko razčleni na dva dela: v prvem, glavem delu sem dokazoval, zakaj je združitev obeh društev neobhodno potrebna; v drugem delu pa sem navedel pogoje, pod katerimi bi se združitev lahko izvršila takorekoč avtomatično, nadalje koristi, katere bi imeli od združitve posamezni člani kakor vsi upokojenci kot celota. Na izrednem občnem zboru dne 31. VII. 1938 se je veliko govorilo in prerekalo le o drugem delu mojega referata, ter so načelni nasprotniki združitve usmerili kritiko na stransko pot (premoženje v nevarnosti, reveži

ne bodo zmogli mesečne 2.— dinarske članarine itd.); s tem pa so si pridobili samo nerazsodne in neinformirane člane. Tem hočem na konkretnem primeru razjasniti, zakaj je združitev obeh društev nujno potrebna (kar sem razpravljal, kakor rečeno, v prvem delu svojega članka; prosim, prečitajte ga!)

Sestavlja se že državni proračun za l. 1939.-1940., a v načrtu baje ni nobene postavke za zvišanje prejemkov državnim uslužbencem in upokojencem. Zato bo zopet treba trkati in prositi za izpolnitev obljub. Upanja na uspeh pa ne morejo imeti posamezne organizacije (kakor n. pr. separaten nastop našega društva), **temveč le skupen nastop, skupna akcija!** V tem pogledu bo zveza banovinskih društev pod vodstvom zagrebškega društva seveda storila svojo dolžnost. A pri skupni akciji bo zastopana Slovenija samo s ca 3000 glasovi — kolikor članov pač šteje ljubljansko društvo —, dočim bomo mi Mariborčani zopet stali neaktivni ob strani. Jasno je, da je upanje na uspeh tem večje, čim jačja je moralna sila, čim močnejša so društva skupne akcije: Združimo se torej z ljubljanskim društvom, ojačimo njegovo moč! Če bodo potem združene organizacije kaj dosegle, bo vsak izmed nas imel na tem svoj delež. Pri tem bo pa vsak izmed nas imel tudi prijeten občutek, da je s svojim članstvom in žrtvovanjem dinarčkom pomagal izvojevati uspeh.

To je moje mnenje. Prosim, razmišljajte o tem, glasujte pa po svojem prepričanju! Ne zamerim svojim nasprotnikom, če zagovarjajo drugo naziranje; kajti to pravico ima vsak svobodni državljan. Ogorčen pa sem, ker ti nasprotniki društvena pravila kršijo in z nedopustnimi sredstvi vsiljujejo svoje mišljenje.

Bodimo hvaležni zakonodajalcem, da se smemo upokojenci družiti in skupno nastopati, česar aktivni državni uslužbenci ne smejo storiti, dasi bi to radi!

Josip Purkhart.

Društvena pisarna je v Wolfovi ulici št. 10 (Dolenčeva hiša) preko dvorišča v drugem poslopiju, 2. nadstropje.

Društvena kronika

Kongres upokojencev

Poročali smo že, da so se vršili razgovori zaradi sklicanja kongresa upokojencev. Misel je sprožil „akcijski odbor udruženja državnih upokojencev in upokojenk za Beograd, Zemun in Pančevo“.

Ta odbor se je obrnil na poslevodeče društvo v Zagrebu, ki je zopet vprašalo za mišljenje naše ljubljansko društvo. Odgovor našega društva je znan; znano je, da je bil odgovor pritrdilen, da pa je naše društvo izreklo željo, naj bi se ta sestanek vršil najraje v septembru mesecu, ker preje članov vlade ni v Beogradu in ker je tam preje neznosna vročina. To naše mišljenje je našlo razumevanja pri ostalih društvih, kar kaže naslednji dopis, ki ga je beograjski akcijski odbor dne 1. avgusta 1938 poslal: „Društvu državnih in samoupravnih upokojencev v Zagrebu“ in ki se glasi: „Na podlagi Vašega pisma z dne 27. julija 1938, štev. 2307, čast nam je odgovoriti Vam sledeče:

Uprava tega odbora je sklenila, da se vrši kongres v prvi polovici meseca septembra, ker bodo tedaj v Beogradu vsi člani kraljevske vlade.

Dan kongresa se naznani naknadno, in to pravočasno, da bodo mogla vsa udruženja pravočasno določiti svoje delegate.

Ako bi se situacija prej izpremenila in bi bila dana možnost, da bi se mogel kongres prej vršiti, Vas bomo obvestili brzojavno.

Kar se tiče spomenice, jo bomo sestavili tukaj skupno, tako da bo izraz enodušnih naših zahtev za socialno izboljšanje naših materijelnih življenjskih pogojev.“

Zagrebsko društvo pristavlja temu pismu: „Prosimo vsa udruženja, da vzamejo gornji dopis na znanje. O dnevu sestanka, oziroma kongresa bomo obvestili vsa društva.“

Važne tiskovine

Društvo ima na zalogi naslednje tiskovine z vsemi potrebnimi navodili:

1. Prošnje za odmero pokojnine;
2. prošnje za pogrebno;
3. prošnje za dvomesečno podporo;
4. navodila za pridobitev pokojnine in predjma nanjo. Kdaj zapade pokojnina? Splošna opozorila.

Te tiskovine stanejo po 1 din izvod.

Posmrtni sklad

Vsi člani, ki še niso prijavili svojega pristopa k PS, se opozarjajo na izredne ugodnosti, ki jih nudi PS.

Že po preteku šestih mesecev po vplačilu enkratne pristopnine in šestmesečnih obrokov članarine po 10 din se izplača svojcem umrlega podpora v znesku 500 din, po enoletnem članstvu 1000 din itd., torej približno osemkrat toliko, kolikor je vplačal. Ta podpora se stopnjuje do zneska 2000 din. Podpore se pa lahko zvišajo, kakor hitro bo to dopuščalo stanje rezervnega fonda. O tem odločajo člani na občnih zborih. Čim več bo pristopilo članov, tem preje bo dana ta možnost.

V interesu vsakega člana je torej, da pristopi k posmrtnemu skladu našega društva, četudi je že drugod za varovan. Dolžnost pa je tudi, da člani opozarjajo še neorganizirane upokojence na naš posmrtni sklad, ki edini nima starostne omejitve za pristop.

Opozarjajte tudi aktivne nameščence(ke), da lahko pristopijo kot izredni člani z enakimi pravicami, predvsem tiste, ki stopijo v kratkem v pokoj.

Opozorilo

Zaradi obilnega gradiva in zaradi večjega števila dopisov, ki se vsi tičejo izrednega občnega zbora mariborskega društva upokojencev in so morali priti že v tej številki na vrsto, ker bi sicer izgubili na aktualnosti, smo morali skržiti par oddelkov v tej številki našega lista in odložiti dotično gradivo za prihodnjo številko. Priobčeni članki pa so dokaz, kako živahno zanimanje je zbudil mariborski izredni občni zbor, in nas veseli, da se je oglasilo toliko dopisnikov iz Maribora samega. Zato smo radevolje priobčili njihove članke in upamo, da smo s tem ustregli tudi članom mariborskega društva.

Članske ugodnosti

Člani dobivajo list „Upokojenec“, ki izhaja v drugi polovici vsakega meseca, brezplačno.

„Upokojenec“ je nujno potreben vsakemu drž. upokojencu, upokojenkam in vdovam, saj prinaša vsa navodila in pojasnila, tolmači uredbe, opozarja svoje člane na vse, da jih obvaruje nepravilnih in neprijetnih posledic, predvsem v materijelnem oziru, ki so neizogibne, če ni vsak sproti poučen o vseh predpisih in izpremembah zakonitih določb.

Posvetovalnica – informacije

50% popust za potovanja na ladjah

Na razna vprašanja ponovno javljamo, da je Jadranska plovitba na Sušaku in Dubrovačka plovitba v Dubrovniku priznala vsem državnim upokojencem, ki se izkažejo z železniško legitimacijo s sliko, veljavno za vozne olajšave na državnih železnicah, 50% popust od redne tarife na vseh voznjah. Upokojencem torej ni treba več vlagati nikakih prošenj za vozne olajšave, kakor je bilo to poprej potrebno, temveč dobijo polovično vožnjo po morju že na podlagi svoje železniške legitimacije. Rodbinski člani državnih nameščencev (soproge in nepreskrbljeni otroci) pa uživajo, če se izkažejo z omenjeno železniško legitimacijo, popust „razred za razred“, to je plačajo III. razred za vožnjo v II. razredu, oziroma II. razred za vožnjo v I. razredu.

Nabava premoga

Naše društvo je zopet stopilo v stik z različnimi firmami za prodajo in dobavo premoga ter začelo razgovore in pogajanja, ali se ne bi moglo za naše člane dobiti premoga in drv po nižjih cenah. Zdi se, da bodo naša prizadevanja dovedla do dobrega uspeha. Podrobnosti danes še ne moremo javiti. Pač pa pozivamo člane našega društva, da se javijo v naši pisarni vsi tisti, ki bi si hoteli nabaviti premog in drva potom nas, to se pravi s pomočjo našega posredovanja. Mi pa se bomo potrudili, da dosežemo čim ugodnejše cene in plačilo na obroke pri enaki kvaliteti blaga. Te prijave so nam potrebne, da bi vedeli, kolika količina se po-

Društvo intervenira za vsakega člana v vseh osebnih zadevah (posebno glede pokojninskih prejemkov itd.) pri centralnih oblastvih in daje vse zaželenje informacije pismeno ali ustno — vse brezplačno.

Naši člani imajo znatne popuste v različnih zdraviliščih in kopalniščih v Sloveniji in izven Slovenije, predvsem v času pred sezono in po njej.

Ljubljanske člane opozarjamo predvsem na znatni popust v kopalnišču hotela „Slon“ za parne in kadne kopeli proti društveni izkaznici, ki jo dobé člani v društveni pisarni brezplačno.

Mestni pogrebni zavod je priznal našim članom naslednje popuste: v II. razredu 235 Din, v III. 160 Din in v IV. 92 Din. Opozarjamo pa vse rodbinske člane, da se morajo takoj pri naročilu pogreba izkazati z društveno izkaznico ali s potrdilom o članstvu.

Pogrebne

Da se izplačilo zakonite pogrebne ne zavele, naj preostali svojci umrlih aktivnih ali upokojenih državnih uslužbencev vselej, kadar prosijo za pogrebno, priložijo prošnji tudi račun pogrebnih stroškov, ki pa mora biti izdan izrečno na ime prošilca za pogrebno. To je važno v primerih, kjer je plačal pogrebne stroške kdo drug (n. pr. kak pogrebni sklad, društvo ali zadruga), ne pa oseba, ki prosi za priznanje pogrebne. Zato naj se v takih primerih izda pogrebni račun na prošilčevo ime. („Naš Glas“ z dne 15. julija 1936, štev. 14).

trebuje in kakšne pogoje plačevanja bi naši člani želeli.

Takse za tožbe na državni svet

Poprej je znašala taksa za tožbe na državni svet, če tožitelj ni uspel, 100 din. Že več let pa znaša ta taksa 400 din, ako tožitelj ne uspe s svojo tožbo. Državni svet smatra namreč tožbe aktivnih uslužbencev in upokojencev v zadevah draginskih doklad in pokojnin za sporne predmete, ki se jim vrednost ne da oceniti. Zato se mora plačati v vseh takih primerih, če državni svet tožbo zavrne, taksa po 400 din. Treba je biti torej dobro pripravljen in imeti tožbo podprto z zanesljivimi dokazi, da se more z gotovostjo računati na uspeh, kadar vloži kdo tožbo, da ne utrpí poleg neuspeha še škodo, ker mora plačati visoko takso za zavrnjeno tožbo. Morda je bil motiv za povišanje takse za tožbo na državni svet tudi ta, da bi se omejilo število pritožb, ker je bil državni svet naravnost zasut s takimi tožbami, ki jih pa seveda niso bili krivi toliko pritožitelji sami, kakor v prvi vrsti površnost državne uprave, ki je izdajala tako pogosto nepravilne in nevezdržne odloke in rešitve.

Glasilu banovinskega društva državnih in samoupravnih upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani. Predstavnik dr. Ivan Vrtačnik. — Odgovorni urednik Anton Spendè. — Tisk J. Blasnik nasl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. Predstavnik L. Mikuš. — Vsi v Ljubljani.